

การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก
อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

SOCIAL WELFARE ARRANGEMENT FOR THE ELDERLY OF SUAN CHIK
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SRI SOMDET DISTRICT, ROI
ET PROVINCE

ปณชญา เวชไธสง, ผิน ปานขาว

Panchaya Wetthaisong, Phin Pankhao

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

Master of Public Administration student, Nakhonratchasima College

E-mail: pan-wetthaisong123@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 24 พฤษภาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 6 สิงหาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 12 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด 14 หมู่บ้าน จำนวน 1,049 คน การคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 289 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิธีการของ เชฟเฟ

ผลการศึกษาพบว่า

1.การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านบริการสังคมทั่วไป ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการทำงานและการมีรายได้ ตามลำดับ

2. ผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดสวัสดิการสังคม; ผู้สูงอายุ; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The research purposes were 1) to study the social welfare arrangement for the elderly of Suan Chik Subdistrict Administrative Organization, Sri Somdet District, Roi Et Province; and 2) to compare the the social welfare arrangement for the elderly of Suan Chik Subdistrict Administrative Organization, Sri Somdet District, Roi Et Province according to the personal factors. This research was the quantitative research. The research population was the 1,049 elderly living in the area of the Suan Chik Subdistrict Administrative Organization, Sri Somdet District, Roi Et Province, 14 villages; Taro Yamane's calculations resulted in a sample group of 289 elderly. The research instrument was the questionnaire. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way Analysis of Variance, and method of Scheffe.

The research findings were:

1.The social welfare arrangement for the elderly of Suan Chik Subdistrict Administrative Organization, Sri Somdet District, Roi Et Province found the overall of elderly satisfaction on the social welfare arrangement for the elderly was at the moderate level; when descending mean were the health aspect, the general social services aspect, the education aspect, the recreation aspect, the work and income aspect, respectively.

2. The elderly having different gender, age, and occupation had the satisfaction on the social welfare arrangement of the Suan Chik Subdistrict Administrative Organization, Sri Somdet District, Roi Et Province did not different.

Keywords: social welfare arrangement; elderly; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

องค์การสหประชาชาติให้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” หมายถึง ประชากรทั้งชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีการคาดการณ์ว่าประชากรกลุ่มนี้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2573 จะมีจำนวนประชากรสูงอายุมากถึงประมาณ 1.4 พันล้านคนและจะเพิ่มขึ้นถึง 2 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2593 ทั้งนี้ ทวีปเอเชียจะมีประชากรสูงวัยมากที่สุดในโลก (กรมสุขภาพจิต, 2563) สอดคล้องกับประเทศไทยซึ่งก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 ข้อมูลสถิติในเดือน

มีนาคม พ.ศ. 2565 มีจำนวนผู้สูงอายุ จำนวน 12,116,199 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ของประชากร (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2565)

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจประชากรสูงอายุอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2537 โดยการสำรวจทุก 3 ปี และครั้งล่าสุดจัดทำสำรวจปี 2567 นับเป็นการสำรวจครั้งที่ 8 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม ภาวะสุขภาพ การเกื้อหนุน ตลอดจนลักษณะการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 86,880 ครัวเรือน ทุกจังหวัดทั่วประเทศทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จากผลการสำรวจ พบว่า จำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2537 มีผู้สูงอายุร้อยละ 6.8 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.0 ในปี 2567 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)

การที่ผู้สูงอายุมีจำนวนและสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคม และการให้บริการด้านต่างๆ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ในการทำหน้าที่ดังกล่าวจะต้องยึดถือแนวทางการบริหารจัดการที่ด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อตอบสนองให้ผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่ดีที่สุด การจัดบริการด้านสังคมก็เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำการมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการ และบริการทางสังคมทั่วไป ระพีพรรณ คำหอม (2549 : 25)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน ซึ่งรับผิดชอบงานด้านการพัฒนาชุมชน งานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ จึงมีความสนใจที่จะวิจัย ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาจะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน
2. ผู้สูงที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตในด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการมุ่งศึกษาถึงการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แสดงออกถึงความพึงพอใจของผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการศึกษา 2. ด้านสุขภาพอนามัย 3. ด้านการทำงานและมีรายได้ 4. ด้านนันทนาการ และ 5. ด้านบริการสังคม
2. ขอบเขตในด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จาก 14 หมู่บ้าน จำนวน 1,049 คน (ข้อมูลผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก, 2567) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (1973) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 289 คน
3. ขอบเขตในด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ หมู่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งหมด 14 หมู่บ้าน
4. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ และอาชีพ
 - 4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการศึกษา 2. ด้านสุขภาพอนามัย 3. ด้านการมีรายได้ 4. ด้านนันทนาการ และ 5. ด้านบริการสังคม
5. ขอบเขตในด้านระยะเวลา เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม - มีนาคม 2568
6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนประกอบของแบบสอบถามมีทั้งคำถามปลายปิด (close-ended questionnaire) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการศึกษา 2. ด้านสุขภาพอนามัย 3. ด้านการมีรายได้ 4. ด้านนันทนาการ 5.ด้านบริการสังคมทั่วไป

7.การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามจากประชากรการวิจัยโดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้ฟังและให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 289 ฉบับ เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบทั้งหมดด้วยตนเอง เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

8.สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test -one way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe/)

สรุปผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 140 คน (ร้อยละ 48.44) รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 129 (ร้อยละ 44.64) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-64 จำนวน 120 คน (ร้อยละ 14.52) รองลงมาอายุ อายุระหว่าง 65-69 จำนวน 94 คน (ร้อยละ 32.53) ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน 132 คน (ร้อยละ 45.67) รองลงมามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 33.22)

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคม		ระดับความพึงพอใจ			
ของผู้สูงอายุ		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1.	ด้านการศึกษา	3.43	1.18	ปานกลาง	3
2.	ด้านสุขภาพอนามัย	3.80	1.07	มาก	1
3.	ด้านการทำงานและการมีรายได้	3.38	1.15	ปานกลาง	5
4.	ด้านนันทนาการ	3.41	1.17	ปานกลาง	4
5.	ด้านบริการสังคมทั่วไป	3.56	1.24	มาก	2
รวม		3.52	1.13	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.52$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย

($\bar{x} = 3.80$) ด้านบริการสังคมทั่วไป ($\bar{x} = 3.56$) ด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.43$) ด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 3.41$) ด้านการทำงานและการมีรายได้ ($\bar{x} = 3.38$) วิเคราะห์รายด้าน ดังนี้

1) ด้านการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นกับผู้สูงอายุ เช่น สุขภาพ ศาสนา กฎหมาย และสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน และได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ

2) ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ผู้สูงอายุได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล และได้รับการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

3) ด้านการทำงานและมีรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทอดทิ้ง มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทอดทิ้งในชุมชน และมีการให้ความรู้และฝึกอบรมผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้มีแหล่งรายได้ที่เหมาะสม

4) ด้านนันทนาการ พบว่า ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และเครือข่าย มีการจัดสถานที่ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สำหรับการออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสม ปลอดภัย สำหรับผู้สูงอายุ และมีการลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่สำคัญแก่ผู้สูงอายุ เช่น อุทยานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์ และโบราณสถาน

5) ด้านบริการสังคมทั่วไป พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการติดต่อจากหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ และมีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี

สรุปผลการวิจัย สำหรับผู้สูงอายุนั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ภาครัฐ และเอกชนเล็งเห็นความสำคัญในการจัดสวัสดิการดูแล การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งสภาวะแวดล้อม มีความเหมาะสมและปลอดภัย จึงเป็นแนวนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องที่ร่วมกันวางนโยบายเพื่อให้ผู้สูงอายุได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้สูงอายุควรได้รับความรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นกับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพ การทานอาหารที่มีประโยชน์ เป็นต้น การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การจัดสถานที่การออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสม รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจให้กับครอบครัว สังคม และชุมชนนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ

3.ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ	ชาย		หญิง		t	Sig
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการศึกษา	3.14	1.41	3.24	1.08	0.36	0.038
2. ด้านสุขภาพอนามัย	3.56	1.25	3.41	1.54	0.23	0.253
3. ด้านการทำงานและมีรายได้	3.30	1.44	3.65	1.60	0.19	0.181
4. ด้านนันทนาการ	3.55	1.24	3.25	1.36	0.25	0.542
5.. ด้านบริการสังคมทั่วไป	3.41	1.77	3.12	1.22	0.56	0.452
รวม	3.39	1.42	3.33	1.36	1.03	0.431

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1 ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.779	3	0.890	0.638	0.53
	ภายในกลุ่ม	524.263	286	1.394		
	รวม	526.043	289			
2 ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	1.923	3	0.962	0.869	0.42
	ภายในกลุ่ม	416.068	286	1.107		
	รวม	417.992	289			
3 ด้านการทำงานและมี รายได้	ระหว่างกลุ่ม	1.507	3	0.754	1.105	0.33
	ภายในกลุ่ม	256.529	286	0.682		
	รวม	258.037	289			
4 ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.427	3	0.213	0.406	0.67
	ภายในกลุ่ม	197.522	286	0.525		
	รวม	197.949	289			
5 ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.379	3	0.689	0.845	0.43
	ภายในกลุ่ม	306.711	286	0.816		
	รวม	308.089	289			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.96	3	0.480	1.164	0.31
	ภายในกลุ่ม	155.057	286	0.412		
	รวม	156.017	289			

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ

ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1	ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.779	3	0.890	0.638	0.53
		ภายในกลุ่ม	524.263	286	1.394		
		รวม	526.043	289			
2	ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	1.923	3	0.962	0.869	0.42
		ภายในกลุ่ม	416.068	286	1.107		
		รวม	417.992	289			
3	ด้านการทำงานและมีรายได้	ระหว่างกลุ่ม	1.507	3	0.754	1.105	0.33
		ภายในกลุ่ม	256.529	286	0.682		
		รวม	258.037	289			
4	ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.427	3	0.213	0.406	0.67
		ภายในกลุ่ม	197.522	286	0.525		
		รวม	197.949	289			
5	ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.379	3	0.689	0.845	0.43
		ภายในกลุ่ม	306.711	286	0.816		
		รวม	308.089	289			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	0.96	3	0.480	1.164	0.31
		ภายในกลุ่ม	155.057	286	0.412		
		รวม	156.017	289			

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญและได้มีการจัดสวัสดิการสังคมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเหมาะสมเพียงพอ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้แก่ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพกาย คือ ได้รับอาหารให้ครบตามหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย และการได้รับการดูแลทางด้านจิตใจ การได้อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการเอาใจใส่จากลูกหลาน มีกิจกรรมนันทนาการ

เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยที่ถูกต้องลักษณะ มีความสะอาดและปลอดภัย การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ และพัฒนารายได้ให้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุคือการพัฒนาแบบ “บูรณาการ” เชื่อมโยงการให้บริการด้านการศึกษา สุขภาพ การทำงานและมีรายได้ การนันทนาการ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างครบวงจร โดยผู้สูงอายุทุกคนเข้ารับบริการด้านสาธารณสุข สวัสดิการของรัฐและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการสะท้อนคุณภาพของบริการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ความสะดวกในการเข้าถึง การให้บริการที่เป็นมิตร และความเข้าใจในความต้องการเฉพาะของผู้สูงอายุเป็นปัจจัยสำคัญ ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการได้รับบริการหรือสวัสดิการต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1.การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิกในการจัดสวัสดิการดูแล การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งสภาวะแวดล้อม มีความเหมาะสมและปลอดภัย โดยผู้สูงอายุควรได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นกับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพ การทานอาหารที่มีประโยชน์ เป็นต้น การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การจัดสถานที่การออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสม รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจให้กับครอบครัว สังคม และชุมชนนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ สอดคล้อง ผลการวิจัยของ สมปอง สุวรรณภุมมา และคณะ (2565:106) ได้อธิบายถึงความสำคัญของผู้สูงอายุในสังคมไทยเพื่อให้มีการจัดสวัสดิการสังคมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเหมาะสมเพียงพอและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญและได้มีการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการ กับดูแลผู้สูงอายุ สามารถอภิปรายผลการวิจัยรายด้าน ดังนี้

1) ด้านการศึกษา ผู้สูงอายุได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่จำเป็นกับผู้สูงอายุ เช่น สุขภาพ ศาสนา กฎหมาย และสวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน และได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ สอดคล้องผลการวิจัยของ สุทัศน์ ทรัพย์มาก (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับประสิทธิผลการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองฝ้าย อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองฝ้าย อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ผู้สูงอายุควรได้รับบริการสวัสดิการจากภาครัฐและภาคเอกชนโดยเฉพาะการให้สวัสดิการที่รัฐให้การสนับสนุน

2) ด้านสุขภาพอนามัย ผู้สูงอายุได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในโรงพยาบาล และได้รับการเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สอดคล้องผลการวิจัยของ นิธิศ ธาณี และคณะ (2565:25) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การดูแลผู้สูงอายุมีหลายหน่วยงานมีการเพิ่มให้บริการเสริมในบางพื้นที่ห่างไกล เช่น การมีรถบริการรับส่ง 1669 ไปโรงพยาบาลการให้บริการตรวจเลือดผู้ป่วยโรคเรื้อรังและการจัดส่งยาถึงบ้านให้ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังที่ควบคุมโรคได้ที่ไม่จำเป็นต้องพบแพทย์ นอกจากนี้ ยังมีภารกิจในการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งงานด้านนี้กำลังมีความสำคัญมากขึ้นเพราะมีแนวโน้มว่า จะมีผู้สูงอายุที่ไร้ที่พึ่งและติดเตียงเพิ่มมากขึ้น อปท. และหน่วยงานสาธารณสุขจัดให้มีอาสาสมัครมาดูแล (Care giver, CG) ถึงบ้าน

3) ด้านการทำงานและมีรายได้ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทอดทิ้ง มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทอดทิ้งในชุมชน และมีการให้ความรู้และฝึกอบรมผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้มีแหล่งรายได้ที่เหมาะสม สอดคล้องผลการวิจัยของ เปรมกฤษ มั่นศศิลา และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร (2567:89) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมืองจังหวัดบึงกาฬ พบว่า มีการดำเนินงานตามนโยบายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมมีการจัดหางานที่สร้างรายได้และเหมาะสมกับความสามารถของผู้สูงอายุมีการสนับสนุนให้คนในชุมชนคอยช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำกิจวัตรประจำวันและมีการจัดการส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลและเอาใจใส่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

4) ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุและเครือข่าย มีการจัดสถานที่ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สำหรับการออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัย สำหรับผู้สูงอายุ และมีการลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่สำคัญแก่ผู้สูงอายุ เช่น อุทยานแห่งชาติพิพิธภัณฑสถาน สอดคล้องผลการวิจัยของ นิธิศ ธาณี และคณะ (2565:25) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อปท.จะมีงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นให้จัดกิจกรรมด้านสุขภาพ โดยอปท. สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเนื้อหาความรู้ที่ใช้ในการอบรม มักจะเป็นเรื่องสุขภาพ ความเป็นอยู่ อาหารการกิน การออกกำลังกาย รวมทั้งกิจกรรมบันเทิงที่สร้างความสนุกสนานและความเพลิดเพลินให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลาย เช่น ดนตรี หมอลำ

5) ด้านบริการสังคมทั่วไป ผู้สูงอายุได้รับการติดต่อจากหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ และมีการจัดการสงเคราะห์ใน

การจัดงานศพตามประเพณี สอดคล้องผลการวิจัยของ เปรมกฤษ มนัสศิลา และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2567:88) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ มีการจัดบริการด้านการศึกษาที่เป็นประโยชน์และผู้สูงอายุสนใจ มีการจัดบริการด้านการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุในชุมชน มีการส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณีโดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอด และผู้สูงอายุในชุมชนต้องได้รับการเคารพ ยกย่อง นับถือ

2. ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานภาครัฐ สถานพยาบาล รวมถึงการให้ความรู้แก่คนในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง และสนับสนุนให้คนในชุมชนคอยช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำกิจวัตรประจำวัน ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าและมีความสุขในการอยู่ร่วมกับคนในสังคม สอดคล้องผลการวิจัยของ สุนิสา ศรีวสิรัตน์ (2565:113) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศและสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาโรคประจำตัวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผู้สูงอายุที่มีลักษณะที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการได้รับสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ควรมีการจัดบริการด้านการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ
2. ด้านสุขภาพอนามัย องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ควรมีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย มีการจัดการดูแลสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ
3. ด้านการทำงานและมีรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ควรจัดหางานที่สร้างรายได้และเหมาะสมกับความสามารถของผู้สูงอายุ จัดฝึกอบรมอาชีพที่ผู้สูงอายุสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง โรงเรียนฝึกอาชีพเพื่อให้ผู้สูงอายุได้นำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริม เช่น การทำพวงหรีด การทำขนมไทย และการจักสานเปล
4. ด้านนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ควรจัดอุปกรณ์สันทนาการต่างๆ ให้อุปกรณ์ช่วยในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น แวนตา ไม้เท้า รถเข็น
5. ด้านบริการสังคมทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก ควรมีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวปัจจัยที่มีผล ต่อการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุและคนพิการใน องค์การบริหารส่วนตำบลสวนจิก อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2565). สถิติผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก <https://www.dop.go.th/th/know/1>
- นิติศ ธาณี และคณะ. (2565). การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ 5(3) กันยายน-ธันวาคม 2565. 18-35.
- เปรมกฤษ มนัสศิลา และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์. (2567). การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมืองจังหวัดบึงกาฬ. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ 9(2) มีนาคม-เมษายน 2567. 79-91.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2549). สวัสดิการสังคมกับการสังคมไทย (Social Welfare in Thai Society) พิมพ์ ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สมปอง สุวรรณภุมมา และคณะ. (2565). แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม 7(1) มกราคม-เมษายน 2565. 106-120.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สุทัศน์ ทรัพย์มาก. (2563). ระดับประสิทธิผลการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเมืองฝ้าย อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา.
- สุนิสา ศรีวลีรัตน์. (2565). ความพึงพอใจต่อการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย 16(1) มกราคม-มิถุนายน 2565. 113-128.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd). New York. Harper and Row Publications.